

KOMUNITNÝ PLÁN MESTA ŽIAR NAD HRONOM

V rámci ROMED – program Rady Európy

ABSTRAKT

Komunitný plán riešenia problémov marginalizovaných
rómskych komunít 2015 - 2017

Ing. Ingrid Kosová, PhD.

Facilitátorka programu ROMED

OBSAH

1	ANALÝZA SITUÁCIE RIEŠENIA PROBLÉMOV MRK V ŽIARI NAD HRONOM	2
2	ANALÝZA POTRIEB CIEĽOVEJ SKUPINY	7
1.2.1	DEFINÍCIA CIEĽOVEJ SKUPINY	7
1.2.2	ANALÝZA PROBLÉMOV CIEĽOVÝCH SKUPÍN	9
1.2.3	IDENTIFIKOVANIE POTREBNÝCH PARTNEROV	10
3	NÁVRH OPATRENÍ A ZADEFINOVANIE KRÁTKODOBÝCH A DLHODOBÝCH CIEĽOV	12
4	NÁVRH AKČNÉHO PLÁNU RIEŠENIA PROBLÉMOV MRK V ŽIARI NAD HRONOM	16
5	SPRÁVA O IMPLEMENTÁCII	18

Tento dokument je výstupom participatívneho procesu dôležitých stakeholderov a partnerov pri riešení rómskej problematiky v meste Žiar nad Hronom v rámci programu financovaného Radou Európy a EÚ s cieľom vytvoriť komunitný akčný plán cielený na problémy marginalizovaných rómskych komunít a jeho zapracovanie do komunitného plánu Mesta Žiar nad Hronom s následnou možnosťou uchádzať sa o finančné prostriedky z fondov Európskej Únie. Je výsledkom konsenzu pracovnej skupiny z obdobia 09 – 10/2015. Program bol aktualizovaný v novembri 2015.

1. ANALÝZA SITUÁCIE RIEŠENIA PROBLÉMOV MRK V ŽIARI NAD HRONOM

V meste Žiar nad Hronom je k problematike riešenia problémov marginalizovaných rómskych komunít pristupované podľa strategických dokumentov mesta¹ dlhodobo prostredníctvom sociálneho poradenstva, sociálno-právnej ochrany a terénnej a komunitnej sociálnej práce.

Komunitná a terénna sociálna práca sa v meste Žiar nad Hronom realizuje na základe rovnomeného projektu, na ktorý mesto Žiar nad Hronom získalo finančné prostriedky z Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia.

Účelom projektu je zabezpečenie komunitnej a terénnej sociálnej práce prostredníctvom terénnych pracovníkov a ich asistentov poskytujúcich nevyhnutnú pomoc obyvateľom mesta Žiar nad Hronom, ktorí sa ocitli v hmotnej núdzi, niektorí aj na hranici chudoby. Terénnu prácu zabezpečujú 2 komunitní pracovníci a 2 asistenti, ktorí majú kanceláriu na ul. M. Chrásteka 19, v dvoch kanceláriách na prízemí a na 2. poschodí.

Ako sa ďalej môžeme dočítať v tomto dokumente, sociálni pracovníci a dvaja asistenti sa venujú najmä problémom rómskych obyvateľov žijúcich v osade pod Kortínou. Zabezpečujú obyvateľom segregovanej štvrte obnosené oblečenie a obuv, ako aj chod stanice osobnej hygieny.

Medzi ďalšie aktivity, ktorými sa zaoberajú sociálni pracovníci mesta Žiar nad Hronom v oblasti riešenia rómskej problematiky patria²:

- kurz, napr. kurz pečenia alebo PC pre 12 nezamestnaných rómskych žien,
- organizovanie doučovacích a voľnočasových aktivít pre deti aj v spolupráci s neziskovou organizáciou KAJ,
- organizovanie preventívnych akcií v spolupráci s Obvodným riaditeľstvom policajného zboru v Žiari nad Hronom – špeciálni policajti pre styk s MRK a policajnou preventistkou, CPPP s názvom Postavenie človeka v spoločnosti,
- preventívne zásahy a šírenie osvetu v oblasti zdravia pri výskyte žltacky typu A (hygienické balíčky),
- priama sociálna práca, návštevy v rodinách, sprevádzanie klientov pri riešení rôznych životných situácií, vyjednávanie na úradoch v mene klientov, pomoc pri hospodárení v domácnosti a pod.

V tomto dokumente sa dozvedáme, že v Žiari nad Hronom funguje 5 MVO, ktoré sa venujú rómskej problematike a jedna nadácia, ktoré sa dlhodobo zapájajú do riešenia parciálnych problémov mesta. V súčasnom období je aktívna len Nadácia³, ktorá sa prioritne venuje zlepšovaniu kvality života prostredníctvom celoživotného vzdelávania a osvetu, lepšieho prístupu k zdravotnej starostlivosti, zvyšovania zamestnateľnosti a posilňovania účasti Rómov

¹ Lokálna stratégia Komplexného prístupu schválená 4.6.2010

²informácie získané brainstormingom s cieľom získania reálnej predstavy o náplni práce terénnych pracovníkov

³<http://www.skoladokoran.sk>

a ostatných sociálne znevýhodnených na občianskom živote a občianske združenie KAJ. V rámci participatívneho procesu za priamej účasti Rómov boli v rámci tvorby LSKxP definované problémy: **zlé bývanie, absencia asistentov učiteľa, neefektívne využitie voľného času detí a nedostatok príležitostí na získanie práce a rekvalifikácie.**

V komunitnom pláne mesta sa dozvedáme, že popri skutočnosti, že v žiarskom regióne je pomerne vysoká nezamestnanosť, nedostatok pracovných príležitostí, narastajúci počet dlhodobo nezamestnaných, ďalším identifikovaným problémom je početné rómske etnikum, zhoršujúce sa sociálne vzťahy v rodinách, nezájum a apatia sociálne slabších vrstiev o riešenie svojich problémov, ktoré sa stali každodennými. Analýza dokonca definuje neuspokojenú potrebu externej pomoci ako neprevzatie zodpovednosti za stav, v akom sa rómska menšina nachádza. „Nezamestnaní nemajú chuť ani snahu riešiť akýkoľvek problém. Cítia sa hendikepovaní popri ostatných ľuďoch v spoločnosti a odstrčení od normálneho života, dokonca pociťujú krivdu, že im nikto nechce pomôcť. Pritom zabúdajú, že práve oni by mali byť tí, ktorí by za pomoci ostatných mali svoj nepriaznivý stav riešiť. Tento názor sa netýka len rómskeho etnika, ale aj ostatných ľudí postihnutých sociálnou neistotou a nízkou životnou úrovňou. Tá sa ukazuje predovšetkým u rómskeho etnika a teda zvýšená pozornosť je venovaná rómskemu etniku, nakoľko práve táto skupina má najväčšie problémy vo všetkých vekových kategóriách.“⁴

Tabuľka 1 Sumarizácia definovaných problémov a rizík podľa strategických dokumentov mesta Žiar nad Hronom (LSKxP a Komunitný akčný plán).

Lokálna stratégia	Komunitný plán
PROBLÉMY	
<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok pracovných príležitostí v lokalite, - existenčné problémy mnohých rodín, - migrácia obyvateľov mesta, - nevyhovujúce bývanie MRK, - absencia silnej podpory sociálnej prevencie, - od roku 2009 stúpajúci počet nezamestnaných. <p>(V roku 2009 v porovnaní s rokom 2008 stúpol v rámci okresu Žiar nad Hronom počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v okrese takmer o 1000 osôb.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - separovaná osada pod Kortínou, - vysoká nezamestnanosť Rómov, - nízka vzdelanosť a právne vedomie Rómov, - veľmi vysoký počet osôb v rómskej populácii odkázaných na sociálne dávky, - vysoký počet rómskych obyvateľov závislých od fajčenia, alkoholu a omamných látok, - chýbajúce služby sociálneho charakteru pre Rómov: <ul style="list-style-type: none"> - komunitné centrum, - sociálne bývanie, - zdravotný asistent v rómskej komunite, - alebo úplne absentujúce služby asistenta učiteľa pre rómske deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, - poskytovanie bezplatného právneho poradenstva pre sociálne znevýhodnené

⁴ Komunitný plán mesta Žiar nad Hronom schválený 24.11.2011

	<p>skupiny,</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizovanie kultúroosvetových aktivít so zameraním na rómske etnikum všetkých vekových kategórií – súťaže, festivaly, prehliadky aj širšieho regionálneho charakteru, krúžky, tvorivé dielne.
RIZIKÁ	
<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok finančných prostriedkov, - zvyšovanie nezamestnanosti, - existenčné problémy rodín, - absencia komunitného prístupu, - slabá spolupráca mesta so spoločenstvami, - slabá iniciatíva poslancov*, - absencia lokálpatriotizmu, - nezáujem mladých ľudí o kultúru a spoločenský život, - pasivita, nezáujem o sociálne znevýhodnené skupiny a menšiny a ich nezapájanie sa do verejného života, - neadresné programy pre cieľové skupiny. 	

Pozn*: SWOT analýza je prevzatá zo zastupiteľstvom schválených strategických rozvojových programov v Žiari nad Hronom. Od ich definovania sa po komunálnych voľbách v roku 2014 v dôsledku zmeny poslancov a celého vedenia mesta zvýšil záujem o riešenie problémov Rómov, najmä v časti Kortína.

Tabuľka 2 Návrh opatrení a definované ciele z existujúcich strategických dokumentov mesta Žiar nad Hronom.

Opatrenie, aktivita	Zdroj	Stav k 10/2014
Rekonštrukcia a modernizácia zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti - realizácia aktivít zameraných na podporu programov zdravia a zdravotnú výchovu príslušníkov MRK realizovaných v rámci OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia.	LSKxP	Splnené
Zlepšenie podmienok pre realizáciu sociálnych služieb a komunitných aktivít, ktorých cieľovou skupinou je MRK prostredníctvom rekonštrukcie budovy bývalej požiarnej zbrojnice na účely Centra sociálnych služieb.	LSKxP	Nesplnené
Zvýšenie kvality a efektivity služieb starostlivosti zameraných na podporu komunitnej práce. Navrhované aktivity: Poskytovanie profesionálnej pomoci, podpory, asistencie pri riešení problémov obyvateľov ohrozených sociálnym vylúčením; Zlepšenie prístupu MRK k informáciám, ktoré zlepšujú dostupnosť ohrozených a marginalizovaných skupín populácie na trh práce a do spoločnosti; Rozvoj komunitného života a participácia rómskej komunity vo verejnom živote;	LSKxP	Nesplnené
Služby zamerané na občanov v núdzi. Vybudovanie komunitného centra.	KP	Nesplnené
Rozšírenie charity a stanice osobnej hygieny.	KP	Nesplnené
Výstavba bytov nižšieho štandardu.	KP	Nesplnené
Poskytovanie bezplatného právneho poradenstva pre ľudí v sociálnej núdzi.	KP	Nesplnené
Vytvoriť pracovné miesta pre asistentov učiteľa.	KP	
Podpora aktivít zameraných na motiváciu pre prácu v teréne (aktivačné nástroje – príspevok pre nezamestnaných).	KP	Splnené
Vytvárať podmienky pre realizáciu preventívnych programov na školách v spolupráci s inými organizáciami pôsobiacimi v meste i mimo mesta (koordinácia aktivít).	KP	Splnené
Aktívna spolupráca mesta s organizáciami pôsobiacimi v preventívnej oblasti a dôsledné dodržiavanie kompetenčných zákonov platných pre samosprávu (možnosť rozhodovať o počte hracích automatov v meste).	KP	Splnené

Záver:

- Zodpovednosť za riešenie problematiky marginalizovaných rómskych komunít je vo veľkej miere presunutá do pracovnej náplne komunitných a terénnych sociálnych pracovníkov, ktorí majú limitované kompetencie.
- V meste napriek snahám absentuje efektívna spolupráca s tretím sektorom a ostatná medzisektorová spolupráca (školsťvo, Ústavy verejného zdravotníctva, Úrady práce, súkromný sektor, policajné zložky).
- V riešení problémov marginalizovaných komunít sa často skloňuje nezájum Rómov o zlepšenie svojej situácie bez viditeľných prevenčných nástrojov poskytnutých mestom.
- V rozpočte mesta Žiar nad Hronom nie sú primárne vyčleňované finančné prostriedky na zavádzanie systémových nástrojov na riešenie rómskej problematiky.
- Z analýzy existujúcich strategických zámerov (LSKxP a Komunitný plán) nie je jasný časový harmonogram zadefinovaných aktivít (priebežné plnenie).
- Chýba evaluácia, resp. odpočet plnenia akčných plánov.
- Problémy cieľovej skupiny sú stanovené veľmi všeobecne bez hlbšej analýzy dôsledku a príčiny (napr. prostredníctvom analýzy Strom problému) nezamerané na MRK.
- V strategických dokumentoch je nejasne vymedzená zodpovednosť – kompetencie stakeholderov a zodpovedných za naplnenie AP.
- Nie je explicitne stanovená výška finančných prostriedkov potrebných k realizácii akčných plánov – (rozpočet mesta, VÚC a granty).
- Pozitívnym prvkom sa javí existencia programu terénnej sociálnej práce, zdravotných asistentov a existencia občianskych hliadok z radov Rómov (zdravotní asistenti fungujú od júna 2014, financovaní cez projekt Platforma na podporu zdravia znevýhodnených skupín a občianske hliadky od októbra 2014, financovaní cez projekt Implementačná agentúra pre OP Zamestnanosť a inklúzia do septembra 2015), ktorá ponúka prostredníctvom spolupráce zefektívnenie sociálnej intervencie v meste za predpokladu, že sociálni pracovníci budú orientovať minimálnu pozornosť príprave a realizácii voľnočasových a komunitných aktivít a zamerajú pozornosť na efektívnu sociálnu pomoc.
- V meste pôsobia 4 asistenti učiteľa, ktorí sú financovaní z prostriedkov Národného projektu MRK I (základné školy) alebo MRK II (materské školy).

2. ANALÝZA POTRIEB CIEĽOVEJ SKUPINY

2.1. DEFINÍCIA CIEĽOVEJ SKUPINY

Celkove je v meste evidovaných 1 600 rómskych obyvateľov. Časť rómskej komunity žije separovane od majoritnej spoločnosti v časti mesta s názvom Pod Kortínou a na Šášove. Ostatní bývajú rozptýlene. Pre rómske komunity žijúce koncentrovane je charakteristická vysoká miera nezamestnanosti, narastajúci počet dlhodobo nezamestnaných, zhoršujúce sa vzťahy v rodinách, nízka úroveň vzdelania, závislosť na alkohole a drogách, zvýšená trestná činnosť, bezdomovectvo a ďalšie znaky sociálneho vylúčenia. Všetky tieto problémy majú za následok čoraz väčšiu izoláciu komunity a odmietavý postoj majoritnej časti obyvateľov mesta. Komunita sa čoraz viac uzatvára a je apatická a pasívna pri riešení svojich problémov. Predškolské zariadenia navštevuje veľmi málo rómskych detí, z 290 rómskych detí, ktoré navštevujú základné školy, chodí až 130 detí do špeciálnej základnej školy.⁵

Podľa dostupných zdrojov⁶ je zaškolenosť rómskych dievčat/chlapcov na veľmi nízkej úrovni - len 2,37% MŠ. Základnú školu neukončí 18,1% Rómov a Rómok. Čo sa týka miery zamestnanosti Rómov, keďže v meste Žiar nad Hronom sa neevidujú rodové dáta, je k dispozícii len celkový údaj o zamestnanosti a to vo výške 53%, pričom údaje nerozlišujú hlavný pomer, dohodu, či sezónne práce. Môžeme teda predpokladať, že reálny údaj o zamestnanosti bude oveľa nižší. Vo vysokej miere sú Rómovia z mestských častí zamestnávaní ako robotníci (upratovačky ženy, kopáči muži). Ich priemerný hrubý príjem sa pohybuje v rozmedzí 350 - 500€ za mesiac. Nie je teda oveľa vyšší ako príjem ľudí v hmotnej núdzi, ktorý sa pohybuje v rozmedzí 250 – 450€ v závislosti od skutočnosti, či sú oprávneným poberateľom príspevku na bývanie. Existujú aj rodiny s nižším príjmom – napr. v sume 61€ mesačne, ktorý si podľa novej legislatívy musia príspevok odrobiť vo forme verejnoprospešných prác v rozmedzí 38 hod.

⁵ Lokálna stratégia komplexného prístupu

⁶ PHSR mesta Žiar nad Hronom

Rómovia žijúci v lokalite Kortína nemajú zabezpečené nevyhnutné životné podmienky. Jednou z oblastí je absencia elektrickej energie. Len 10 rodín zo 400 člennej komunity má prístup k elektrickej elektrine a sú schopní elektrinu platiť. Pri fakte, že zhruba 85 rodín žijúcich v záhradných chatkách, z ktorých je 50% deti do 15 rokov žije bez elektrickej energie, je jasné, že deti nemajú zabezpečené dôležité životné podmienky na prípravu do školy. Bez predškolskej zaškolenosti a bez podmienok na zabezpečenie základných hygienických potrieb je nemožné, aby uspeli v škole i v živote. Výsledkom nepoznania iného prostredia ako Kortíny, kde sú každý deň vystavované výskytu sociálno – patologických javov (fetovanie pred domom, alkoholizmus, násilie v rodinách), je nielen neefektívne trávenie voľného času, ale celková apatia, kopírovanie výchovných patologických návykov a odchod do reedukačných zariadení.

Druhým najpálčivejším problémom je, že v tejto lokalite sa nachádza iba jediný zdroj pitnej vody a aj ten je umiestnený v takmer neprístupnom teréne (na jar a jeseň v kopci a blate, v zime zamrznutý).

Medzi ďalšie závažné problémy patrí neexistujúca infraštruktúra, ktorá najmä v jarnom období, ale aj takmer vždy v daždivom počasí spôsobuje veľké nánosy vody, ktorá tečie priamo cez osadu.

Situácia je podľa vyjadrení členov pracovnej skupiny takmer neriešiteľná, nakoľko ľudia žijúci zväčša v záhradných chatkách obývajú lokalitu neoprávnene, nelegálne, na cudzích pozemkoch.

2.2. ANALÝZA PROBLÉMOV CIEĽOVÝCH SKUPÍN

Po prvom stretnutí pracovnej skupiny skladajúcej sa z predstaviteľov sociálneho odboru mesta Žiar nad Hronom, riaditeľiek dvoch základných škôl, Mestskej a verejnej polície (rómski asistenti policajta), poslancov, Úradu práce a za prítomnosti samotných Rómov a Rómov z najproblematickejšej lokality boli identifikované problémy ľudí v dvoch rodinách.

1. Prvá úroveň – problémy absencie základných životných potrieb – predpoklad krátkodobých riešení a nízkej finančnej náročnosti.

- Absencia kanalizácie a vodovodu,
- absencia elektriny v niektorých častiach Kortíny,
- absencia možnosti na efektívne trávenie voľného času pre deti (nemožnosť tráviť čas na ihriskách majority),
- nedostatočné hygienické návyky detí, ktoré vstupujú do nultých ročníkov ZŠ.

2. Druhá úroveň – problémy absencie dôstojnej existencie – dlhodobé riešenia a vysoká finančná náročnosť.

- Nevyhovujúce bývanie,
- nelegalizované pozemky,
- chýbajúca infraštruktúra,
- nezamestnanosť,
- nedostatok asistentov učiteľa,
- stúpajúca kriminalita a výtržníctvo (fetovanie a gambling) rómskej mládeže.

2.3. IDENTIFIKOVANIE POTREBNÝCH PARTNEROV

Pri príprave akčného plánu riešenia problematiky Rómov na Kortíne v Žiari nad Hronom je nevyhnutná synergia všetkých zainteresovaných partnerov. V meste napriek snahám o vytvorenie partnerskej spolupráce medzi verejným, štátnym, mimovládny i súkromným sektorom stále pretrváva vysoká nejednotnosť, nízky záujem o riešenie problematiky s vysokým očakávaním finančnej pomoci z externého zdroja bez vyčlenenia vlastných finančných prostriedkov a zodpovednosti za riešenie problémov Rómov ako rovnocenných obyvateľov mesta. Dobrým signálom je aktívna účasť primátora mesta Žiar nad Hronom na riešení problematiky a klíma, ktorú sa podarilo vytvoriť vďaka kompetentným ľuďom na sociálnom oddelení a odbore životného prostredia. V spolupráci s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a momentálne aj s asistentmi osvetly zdravia a policajnými hliadkami dochádza k postupnému vytváraniu partnerstiev. Najväčšou výzvou však stále zostávajú poslanci a poslankyne mesta, ktorí majú rozhodujúce právomoci a od ktorých závisí vyčlenenie finančných zdrojov na riešenie rómskej problematiky na Kortíne.

Identifikácia partnerov:

- Primátor mesta a poslanci mesta Žiar nad Hronom.
- Zamestnanci a zamestnankyne sociálneho oddelenia mesta.
- Riaditelia a riaditeľky základných škôl a materskej školy v blízkosti Kortíny.
- Zástupci Úradu verejného zdravotníctva.
- Zástupci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.
- Mestská polícia.
- Štátna polícia.
- Súkromný sektor – Technické služby, stavebné služby.
- Urbariát – vlastníci pozemkov.
- Vodárenská spoločnosť.
- Slovenské energetické závody.
- Úrad splnomocnenca vlády pre rómske komunity - regionálna kancelária Banská Bystrica.
- Ministerstvo sociálnych vecí a rodiny – hygienické stanice.
- Zástupci a zástupkyne mimovládnych organizácií.
- Rómske občianske hliadky.
- Zdravotní asistenti – osвета – Zdravé komunity.

3. NÁVRH OPATRENÍ A ZADEFINOVANIE KRÁTKODOBÝCH A DLHODOBÝCH CIEĽOV

1. *Prvá úroveň – problémy absencie základných životných potrieb – predpoklad krátkodobých riešení a nízkej finančnej náročnosti.*

Problém: absencia vody

Zámer: Zabezpečiť nezávadný a prístupný zdroj pitnej vody pre všetkých obyvateľov Kortíny.

Vybudovať hygienickú stanicu pre obyvateľov Kortíny.

Problém: absencia elektriny

Zámer: Zabezpečiť prístup k elektrickej energii pre tých obyvateľov Kortíny, ktorí prejavia záujem a schopnosť pravidelných platieb. (Závisí od legalizácie pozemkov a bývania.)

Problém: absencia možnosti na efektívne trávenie voľného času pre deti (nemožnosť tráviť čas na ihriskách majority).

Zámer: Zvýšiť možnosti na trávenie voľného času detí a mládeže na Kortíne prostredníctvom športových a komunitných aktivít.

Vybudovať komunitné centrum v blízkosti lokality s možnosťou spolupráce s existujúcimi MVO a CVČ pre zabezpečenie voľnočasových aktivít pre deti a mládež do 30 rokov a pre systematickú prácu s rómskymi ženami, resp. rodinami. (Závisí od legalizácie pozemkov, resp. realizácie výstavby kontajnerového bývania.)

Problém: nedostatočné hygienické návyky detí, ktoré vstupujú do nultých ročníkov ZŠ.

Zámer: Vybudovať kontajnerovú materskú školu, resp. komunitné centrum s možnosťou implementácie predškolského vzdelávania a prípravou detí do bežných materských škôl. (Závisí od legalizácie pozemkov, resp. realizácie kontajnerového bývania.)

2. *Druhá úroveň – problémy absencie dôstojnej existencie – dlhodobé riešenia a vysoká finančná náročnosť.*

Problém: nevyhovujúce bývanie.

Zámer: Vyriešiť problém nevyhovujúcich podmienok prostredníctvom výstavby nízkoštandardného, resp. kontajnerového bývania.

Problém: nelegalizované pozemky

Zámer: Zlegalizovať pozemky, resp. realizovať výstavbu kontajnerového bývania.

Problém: chýbajúca infraštruktúra.

Zámer: Dobudovať chýbajúcu infraštruktúru v lokalite Kortína. (Závisí od legalizácie pozemkov, resp. realizácie kontajnerového bývania.)

Problém: nezamestnanosť

Zámer: Zvýšenie počtu pracovných príležitostí na Kortíne prostredníctvom aktívnej politiky práce, verejnoprospešných prác, občianskych hliadok, pomocníkov asistentov zdravia, pomocníkov asistentov pre základné a materské školy.

Zvýšenie kvalifikovanosti, resp. vzdelania obyvateľov na Kortíne.

Zvýšenie zamestnanosti obyvateľov na Kortíne prostredníctvom aktívnej spolupráce so súkromným sektorom a Technickými službami mesta Žiar nad Hronom.

Problém: nedostatok asistentov učiteľa

Zámer: realizuje sa prostredníctvom Národného projektu MRK I a II.

Problém: stúpajúca kriminalita a výtržníctvo (fetovanie a gambling) rómskej mládeže.

Zámer: Implementovať program Občianske hliadky na Kortíne z vlastného rozpočtu mesta Žiar nad Hronom.

Zefektívniť spoluprácu s Mestskou a štátnou políciou v oblasti preventívnych akcií na Kortíne.

Odporúčania:

Prvotným problémom riešenia zlepšenia životných podmienok obyvateľov Kortíny je existencia nelegálnych chatrčí na nelegálnych pozemkoch, ktorá zabraňuje realizovať akékoľvek ďalšie opatrenia, napr. rekonštrukciu vodnej kanalizácie, elektrického vedenia, infraštruktúry, resp. vyhovujúcich podmienok bývania.

Z diskusií na pôde Mesta Žiar nad Hronom vyplýva, že nie je efektívne začať realizovať stretnutia k legalizovaniu pozemkov, nakoľko pozemky majú veľa vlastníkov, resp. väčšina z nich je vo vlastníctve urbariátu, na strane ktorej nie je vôľa riešiť danú problematiku. Na strane druhej nie je riešením, aby si obyvatelia Kortíny odkúpili svoje chatrče a ďalej v nich žili v nevyhovujúcich podmienkach. Efektívnejším a menej nákladným riešením sa javí realizácia nového bývania. V roku 2010 bývalé vedenie mesta Žiar nad Hronom vypracovalo štúdiu a projekt na realizáciu kontajnerového bývania. Na základe štúdie boli vybrané

identifikované vyhovujúce pozemky v blízkosti existujúcej nelegálnej osady, kde boli následne pripravené prípojky na inžinierske siete.

Celkový rozpočet na realizáciu nového typu bývania však nedovoľuje mestu financovať celý zámer z vlastného rozpočtu a doposiaľ sa nepodarilo získať na tento zámer finančné prostriedky z externých zdrojov. Cena za zhotovenie stavby nájomného bytového domu, vrátane DPH činí podľa projektového zámeru z roku 2013 max. 1 212 128,23 Eur na projekt, pričom výška celkovej alokácie zo štátneho fondu rozvoja bývania a ministerstva je 6,75 mil. Eur.

Celková obstarávacia cena 1 212 128,23€

mesačná splátka na obdobie 30 rokov

Celková výška dotácie	675 320€	0,00€
Výška úveru zo ŠFRB:	210 237,89€	677,00€
Výška dofinancovania:	326 570,34€	1 377,00€
Spolu:		2 054,00€

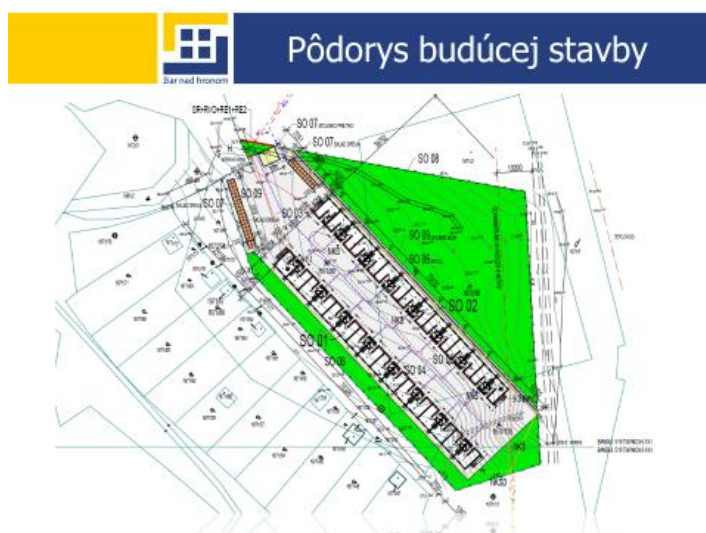
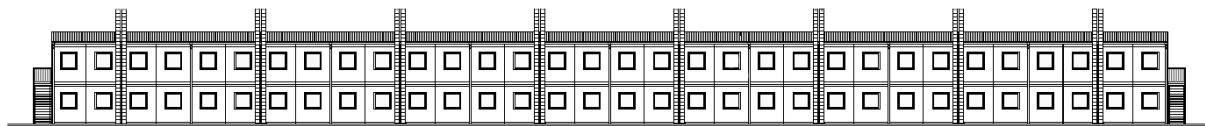
Minimálny mesačný nájom pre výšku mesačnej splátky 2 054,00€ je potrebné tvoriť vo výške 2,10% z nadobúdacej hodnoty.

Obstarávacia cena	Dotácia z MDVaRR SR	Dotácia naTV	Úver zo ŠFRB	Dopad na rozpočet
	630 710,000€	44 610,000€	210 237,890€	326 570,340€
1 212 128,230€	675 320,000€		536 808,230€	

Vedenie mesta Žiar nad Hronom sa rozhodlo realizovať tento zámer, pričom sa budú uchádzať o finančné prostriedky na výstavbu kontajnerového bývania z prostriedkov EÚ v budúcom programovom období 2014 – 2020.

Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu sa ako kľúčové v rámci tvorby komunitného akčného plánu inklúzie Rómov a Rómok na Kortíne do roku 2016 javia ako reálne implementovateľné tie zámery, ktoré nie sú závislé od realizácie novej bytovej výstavby a na ktoré mesto Žiar nad Hronom dokáže vyčleniť vlastné finančné zdroje. Kľúčovým zámerom však zostáva riešenie absencie vody, ako základného životného minima občanov na Kortíne. Preto navrhujeme sústrediť sa na problémy riešenia absencie vody a zabezpečenie zlepšenia hygienických podmienok, riešenie zvyšujúcej sa kriminality na Kortíne a riešenie zlepšenia podmienok využívania voľného času rómskych detí a mládeže v spolupráci s pomocnými profesiami a školskými zariadeniami v meste Žiar nad Hronom v horizonte jedného roka a následne

získavanie finančných prostriedkov na zlepšenie podmienok bývania spolu s riešením zvyšovania zamestnateľnosti ľudí žijúcich v tejto lokalite.

4. NÁVRH AKČNÉHO PLÁNU RIEŠENIA PROBLÉMOV MRK V ŽIARI NAD HRONOM

Po niekoľkých pracovných stretnutiach sa pracovná skupina rozhodla na vypracovaní akčného plánu pre tieto zámery.

Problém: absencia vody.

Zámer 1: Zabezpečiť nezávadný a prístupný zdroj pitnej vody pre všetkých obyvateľov Kortíny.

Cieľ 1.1: Zvýšiť prístupnosť a bezpečnosť na ceste k vodnému zdroju.	
Aktivita 1.1.1	
Sprístupnenie vodného zdroja na Kortíne prostredníctvom vybudovania prídlažbových chodníkov.	Termín: 07/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 3000€
Cieľ 1.2: Do konca roka 2016 vybudovať hygienickú stanicu na Kortíne.	
Aktivita 1.2.1	
Lokalizácia vhodného pozemku.	Termín: 03/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 0€
Aktivita 1.2.2	
Výber dodávateľa hygienickej stanice.	Termín: 04/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 0€
Aktivita 1.2.3	
Príprava infraštruktúry k hygienickej stanici.	Termín: 07/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 1000€
Aktivita 1.2.4	
Osadenie a otvorenie hygienickej stanice.	Termín: 09/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 5000€
CELKOM ZÁMER 1	9000€ z rozpočtu mesta ZH

Problém: absencia možnosti na efektívne trávenie voľného času pre deti (nemožnosť tráviť čas na ihriskách majority).

Zámer 2: Zvýšiť možnosti na trávenie voľného času detí a mládeže na Kortíne prostredníctvom športových a komunitných aktivít.

Cieľ 2.1: Do septembra 2016 vybudovať detské ihrisko a kontajnerové komunitné centrum na Kortíne.	
Aktivita 2.1.1	
Lokalizácia vhodného pozemku na ihrisko a malé komunitné centrum.	Termín: 03/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 0€
Aktivita 2.1.2	
Výber realizátora ihriska a dodávateľa kontajnera na centrum.	Termín: 04/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 0€
Aktivita 2.1.3	
Realizácia osadenia ihriska a kontajnera na komunitné centrum.	Termín: 09/2016 Zodpovednosť: Odbor životného prostredia ZH Finančná náročnosť: 10000€
CELKOM ZÁMER 2	
10000€ z rozpočtu mesta ZH	

Problém: stúpajúca kriminalita a výtržníctvo (fetovanie a gambling) rómskej mládeže.

Zámer 3: Implementovať program Občianske hliadky na Kortíne z vlastného rozpočtu mesta Žiar nad Hronom.

Cieľ 3.1: Do septembra 2016 pilotne odskúšať program Občianske hliadky.	
Program Občianskych hliadok bol pilotne odskúšaný v roku 2015.	
Implementácia projektu Občianske hliadky z externých zdrojov.	Termín: do 09/2015 Zodpovednosť: Odbor sociálneho oddelenia, Mestská polícia ZH Finančná náročnosť: 55124€ Z toho účasť mesta 3124€.
Aktivita 3.1.1	
Zhodnotenie projektu Občianske hliadky.	Termín: 6/2016 Zodpovednosť: Mestská polícia ZH Finančná náročnosť: 0€
Aktivita 3.1.2	
Vytvorenie 2 pracovných miest z rozpočtu mesta ZH na pokračovanie činnosti Občianske hliadky na obdobie od 09 – 12/2016.	Termín: 12/2016 Zodpovednosť: Mesto ZH Finančná náročnosť: 27000€
CELKOM ZÁMER 3	
27000€ z rozpočtu mesta ZH	

5. SPRÁVA O IMPLEMENTÁCII PROJEKTU OBČIANSKE HLIADKY

Projekt: Občianske hliadky v meste Žiar nad Hronom

Prijímateľ: Mesto Žiar nad Hronom

Názov projektu: Občianske hliadky v meste Žiar nad Hronom

Kod ITMS: 2712013056

Miesto realizácie projektu: Žiar nad Hronom

Operačný program: Zamestnanosť a sociálna inklúzia

Prioritná os: 2 Podpora sociálnej inklúzie

Opatrenie 2.1 Podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity.

Časový rámec realizácie projektu: 1.10.2014 - 30.9.2015

Celkové oprávnené výdavky na realizáciu aktivít: 55 154,80€

Platba: - systém refundácie - prijímateľ hradí výdavky projektu z vlastných zdrojov a tie mu budú pri jednotlivých platbách refundované v pomernej výške k celkovým oprávneným výdavkom.

Celkový cieľ:

Globálnym cieľom je využitie nástroja občianskej hliadky v meste na podporu komunitného rozvoja, na posilnenie miestneho aktivizmu, na zníženie páchania protispoločenských konaní, na udržiavanie verejného poriadku a štandardnej kvality životného prostredia v lokalitách, v ktorých žijú obyvatelia marginalizovaných rómskych komunit.

Jedna hliadka pozostáva z dvoch členov bude pracovať v pracovných dňoch pričom sa budú striedať v čase od 6,00 do 22,00. Výkon ich činnosti bude podliehať pod Mestskú políciu, ktorá bude tvoriť ich rozpis služieb a kontrolovať ich činnosť. Celkom je v rámci projektu zamestnaných šesť členov OH.

Hlavné aktivity členov OH:

- Ochrana verejného poriadku.
- Ochrana súkromného a verejného majetku.
- Ochrana detí a mládeže pred negatívnymi javmi.
- Ochrana životného prostredia.

Hodnotenie projektu Občianskych hliadok Mestom ZH a Mestskou políciou v ZH:

- Zefektívnenie a zľahčenie komunikácie Mestskej polície v Žiari nad Hronom v práci v osade Pod Kortínou.
- Vyššia akceptácia aj zrozumiteľnosť pokynu v rómskom jazyku, resp. vyššia akceptácia Róma ako autority.
- Väčšia dôvera a rešpekt k rómskym členom občianskych hliadok.
- Lepšia znalosť problematiky, pomerov a potrieb komunity z pozície Občianskych rómskych hliadok v porovnaní so zamestnancami MsP ZH.

- Zlepšená dochádzka detí do ZŠ a predškolských zariadení.
- Zníženie fetovania a výtržníctva pod vplyvom alkoholu na verejnosti.
- Pomoc pri identifikácii čiernych skládok, ich odstránení a zníženie tvorby čiernych skládok.
- Zvýšenie poriadku a čistoty, resp. udržiavania poriadku.

Tento komunitný akčný plán je podkladom pre pracovný materiál postúpený do Mestského zastupiteľstva vo februári 2016, kde má byť následne schválený.